

— Δὲν ξέρω τί λέει. Αὐτὸς ὁ δρόμος δὲ βγαίνει πρὸς τὸν ἄνθρωπον...

Ὁ ζητιζὸς χαμογέλασε ἀδιάφορα καὶ μούρισε πάλι :

— Καὶ ποῖος σοὺ εἶπε νὰ πᾶς ;

Γύρισε πάλι τὰ μάτια του κατὰ τὸν κάμπο,

— Κοιτάξεις ἀκόμα τὸ δρομαλάκι ; τοῦ εἶπα πειραχτικά. Ἡ μούρα βέβαιος πὺς δὲ θὰ μ' ἀποκριθῇ. Ἐκεῖνος ὅμως χωρὶς νὰ γυρίσῃ νὰ μὲ κοιτάξῃ, μοῦ εἶπε :

— Ὅχι. Κοιτάζω τὸ φτωχὸ τὸ γαῖδουράκι, ποὺ τὸ γύρισε πίσω ὁ ἀγωγιότης. Εἶδες πὺς φαίνεται λυπημένο ;

— Μὰ γιατί τὸ γύρισε πίσω ; τὸν ξαναρώτησα.

— Κ' ἐσύ γιατί γύρισες ; μ' ἀρώτησε πάλι.

— Κ' ἐγὼ δὲν ξέρω. Μήπως τὸ ξέρεις ἐσύ ; Ὁ παραλυτικὸς ἀναστήναξε.

— Δὲν ξέρω τίποτε. Εἶρω πὺς τὰ πόδια μου εἶναι παραλυμένα...

Ἐγὼ ἀκολούθησα πάλι τὸν κόσμον στὴ μεγάλην στράτα. Ἐνα παραπνοεὺς, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβω πλημμύρισε τὰ στήθη μου. Κι ὅλη τὴν ὥρα συλλογιζόμουν τὸ ἔρημο δρομαλάκι, μὲ τὸ ἄσπρο, ξερὸ τοῦ χῶμα, ποὺ δὲν εἶχε οὔτε δέντρα, οὔτε σκιές, οὔτε διαβάτες. Συλλογιζόμουν τὸ νεογέννητο γαῖδουράκι, ποὺ τὸ δίδωκε τόσο ἄγρια ὁ ἀγωγιότης καὶ θάρρους πὺς τὸ βόλεπα τώρα μεγαλωμένο, γεμάτο πληγές, νὰ σέρνῃ τὸ φορτίο του στοὺς δρόμους, ὑπομονετικὸ καὶ παραπονεμένο. Συλλογιζόμουν καὶ τὸν παραλυτικὸ, ποὺ τὰ πόδια του δὲ βαστούσαν νὰ τὸν φέρουν ὡς τὸ λευκὸ δρομαλάκι καὶ ποὺ τὸ κοίταζε θλιμένος ἀπ' τὴ ρίζα τῆς πιπεριάς. Καὶ ὕστερα τὸν ἐαυτὸ μου, ποὺ ἡ ψυχὴ μου παράλυσε στὴ μέση τοῦ δρόμου καὶ γύρισε πίσω, χωρὶς νὰ ξέρω τὸ γιατί. Ὁ ἄλλος κόσμος προχωροῦσε χωρὶς νὰ συλλογίζεται τίποτε. Καὶ τὸ δρομαλάκι ἔβαινε πάντα ἔρημο, χωρὶς δέντρα, χωρὶς σκιές, χωρὶς διαβάτες.

ΠΑΤΑΟΣ ΝΙΡΒΑΝΑΣ

## ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Ὁ γιὸς τ' Ἀντρούτσου μὴ νυχτὴν  
σὸ αἶμα Ἀρβανιτῶν  
μὲ βάπτισε καὶ μ' ἔβγαλε  
τὸ Χάνι τῆς Γραβίδας.

ΛΑΜΠΗΣ ΜΟΣΚΟΣ

εἶναι καὶ νῦν μὲ τὸν κόσμον τὸν κλαμένον. Αἰώνια τὰ ῥητὰ του καὶ ταίριαζον παντοῦ. Ὡς καὶ στὸ στίχο τῆς ξένης κόρης γὰρ τὸν ξένο σου, Ἀντρέα, τὸν πατέρα—σοῦ, πάτερ, οὕτως... αἰκνὸς οἰκτρὸς τε θανόντος—ἐσὺ θαρροῦς πὺς μίλας γὰρ σὲν ὁ Συφοκλῆς, γὰρ σὲν που ἔρταιξες τὸν ἄδικο θάνατον τῆς Ὀλίας. Κι ὥς τὸσο δὲ σοῦ τσακίζεται τὸ κουράγιο. Ἀχ! δὲν τὴ βλέπεις καὶ τὴν Ἠλέκτρα πὺς ἐλπίζει καὶ στὴν ἀπελπισία τῆς ἀκόμα ; Δὲν τὴ βλέπεις πὺς δένεται συνάμα κ' ἐνεργεῖ ; Ὅχι, τὰ δάκρυα τῆς δὲν τὰ κρύφτει δὲν τὰ ντρέπεται κἄν. Ἀνθρώπος εἶναι, καμωμένη ἀπὸ χῶμα κι ἀπὸ νερό! Μὰ διὲς καὶ τὴν ἀδάμαστη δράση. Κι ὅμως τὴ νύχτα πέφτει καὶ κοιμάται. Βέβαια, καὶ τὴ νύχτα τυγχίνει νὰ κλάψῃ. Δὲν τὸχει ὅμως κἀφῆμα. Δὲ σοῦ λέει πὺς ξαγρυπνᾷ. Τί νὰ τὸ πῇ ; Μήπως θέλει νὰ παραβιάσῃ τὸ φυσικὸ τῆς, τὰ θρώπιον τὸ φυσικὸ ; Μόνο τὸ πρῶτ', ἀντικρύζοντας τὸν ἥλιο, ἀναστεναίνει καὶ θρηνῶδ'. Διὲς. Ἀχ! διὲς πὺς καὶ τότες ἀνκαλιέται τὸ φῶς. Νὰ τῆς, νὰ τῆς ἡ θέληση κ' ἡ πλάνη! Ἔτσι, Ἀντρέα, καὶ σὺ, μελετώντας τὸν ποιητὴ τὸν παντογνώστη, θυμώσουνε ἄξαφνα μὲ τὸ φῶς ἀγνὸν τῆς δυὸ ἀχτίδες ποὺ λάμπανεν στὸ πρόσωπο τῆς Ὀλίας, καὶ νόμιζες πὺς τὸ

## Ο ΝΟΥΜΑΣ, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν ἑλλάδα 4ρ. 10. — Γιὰ τὸ ἑξωτερικὸν 5ρ. 10.

20 λεπτὰ τὸ φύλλο λεπτὰ 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στὰ κίονια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ὁμόνοιας, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιδόρου, (Ὁφθαλμιατρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξάρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα « Ἐστίας » Ἰ. Κολάρου καὶ Σακέτου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῇ]. Στὸ Βόρ. βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συνδρομὴ πληρώνεται μπρὸς τὴν κ' εἶναι ἐνδὸς χρόνου πάντα

## ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Τὰδε λέγει ἡ « Ἀκρόπολις » — Ὁ ἀρχιγρεναδιέρης μας — Ψυχαρισμὸς καὶ ἀντιτεμπιλιασμός — Νέοι ποὺ πειθαρχοῦνε. — Στὸ Θεοτόκη.

ΣΤΗΝ « ΑΚΡΟΠΟΛΙΝ » τῆς περασμένης Τρίτης (σπλ. 1, σελ. 4) δημοσιεύθηκε τ' ἀκόλουθο παραγράφακι :

« Εἶναι ἀπελπισία μὲ αὐτοὺς τοὺς Νουμαδικούς. Ὑπάρχει μυαλὸς τῆς τοῦ διευθύνοντος αὐτὸ τὸ φύλλον, τὸ δὲ ποῖον αὐτοκρηγύχθῃ ὄργανον τῶν δημοτικιστῶν, ἀφοῦ ἐκέρυξε αὐτὸ πρῶτα δάσκαλον τὸν κ. Ψυχάρη ;

« Τὴν μίαν ἐβρίσκετο ὁ ἑνας, τὴν ἄλλην ὁ ἄλλος. θὰ ἐπέθετε κανεὶς ὅτι ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ ἀνέλαβε ὡς ἔργον νὰ ἐβρίθῃ σκαιῶς, ἀσυνειδήτως, μυκτηριστικῶς, πρὸς τὴν αὐτὴν τὴν ἰδέαν ὑπὲρ ἧς μάχεται. Διότι αὐτὸ βεβαίως σημαίνει τὸ νὰ ἐβρίθῃ ὁ Ἀνδρόαδης, ὁ κρατερός ὑπέρμαχος τῆς δημοτικῆς, διότι ἔγραψε ἐννομῶς τοῦ μὲ δ !

« Αὐτοὶ εἶναι γὰρ δέσμοι λοιπὸν, οἱ περὶ τὸν « Νουμᾶν ».

Καὶ πρῶτα πρῶτα, πιστοποιητικὰ τοῦ μυαλοῦ μας καὶ τῆς δουλιᾶς μας δὲ θὰ ζητήσουμε ἀπὸ τὴν « Ἀκρόπολιν ». Ἀς τὰ μοιρῶναι τὰ πιστοποιητικὰ τῆς σὲ ἄλλους, ποὺ τὰ λογαριάζουν. Ἐμεῖς οὐτὶς τὰ λογαριάζουμε, οὐτὶς τὰ θέλουμε. Ἐνα μοναχὸν ζητᾶμε, νὰ μορφώσουμε ΚΑΡΑΧΤΗΡΕΣ, (τὴ λέξη, βέβαια, θὰν τὴν ξέρει ἡ « Ἀκρόπολις »), γιατί ἔχουμε τὴν ἀδυναμία νὰ πιστεῖν πὺς γὰρ νὰ προκόψῃ ὁ ἀγώνας μας πρὸς τὸν πρῶτον καὶ δὲ τελευταῖον ἐργάτην τῆς Ἰδέας νὰ γίνῃ Πάλλης ἢ Παλαμῆς, ὅχι σὴν δύναμιν τῆς πέννας, ἀλλὰ σὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς. Ἐνας ἄνθρωπος μὲ χαραχτήρα, καὶ καθαροσυνείδητος ἂν εἶναι, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ γίνῃ μὴ μὲ-

ρα δημοτικιστῆς. Ἐνῶ ἑνας δημοτικιστῆς, δίχως χαραχτήρα, θὰ κατακυλῇ μὴ μὲρα ἀσυνειδήτως στὴν καθαρεύουσα.

Ἀν αὐτὸ εἶναι τὸ ἐλλείπον, τότε δεχόμεστε τὸ δέσμο ποὺ ἐδῶ σο εὐγενικὰ μᾶς προσφέρναι ἡ « Ἀκρόπολις », καὶ δὲ μείναι λόγον τῆς λυμένης.

ὉΣΟ γὰρ τὸν Ἀντρέαν, ἔξ μᾶς δώσει ἡ « Ἀκρόπολις » ληστέαν ἀδελφὴν νὰν τῆς παρατηρήσουμε πὺς δὲ λέει ὁ λόγος, γιατί ὁ ἀγαθότατος φίλος μας δὲ βριστήκε ἀπὸ τὸ « Νουμᾶν ». Τὸ χωρετὸ ποὺ γράφηκε στὰ « Χωρὶς γραμματόσημον » τοῦ τελευταίου φύλλου, δὲν εἶναι βριστὰ, καὶ ἂν τὸ ξαναδιαβάσει μὲ προσοχὴ ἡ « Ἀκρόπολις » θὰ συμφωνήσει μαζί μας.

Τὸν Ἀντρέαν τὸν θέλει ἡ « Ἀκρόπολις » κρατερὸν ἐπέρμαγον τῆς δημοτικῆς (αὐτὴ τὸν εἶπε καὶ ἀρχιγρεναδιέρης τῆς Δημοτικῆς) τέτοιον τοῦ θέλει καὶ ὁ Ψυχάρης τέτιον, φυσικὰ, τὸν παραδεχόμεστε καὶ μεῖς. Μὰ γι' αὐτὸ ἴσια ἴσια ξαφναζόμεστε ὅταν τὸν βλέπουμε νὰ δημοσιεύει ἔρρα στὴν ὑπερκαθαρεύουσα καὶ ρωτιόμαστε τί θὰ κάνουμε ἐμεῖς οἱ ταπεινοὶ ἐργάται τῆς Ἰδέας, ὅταν οἱ κρατεροὶ ὑπέρμαχοι καὶ οἱ ἀρχιγρεναδιέροι φέρνουνται ἐταί, ἀντ' ἀρχιγρεναδιέρικα.

Πρῶτα καὶ πάλι. Εἶναι γὰρ δέσμο αὐτὴ ἡ λογική :

« Ο « ΝΟΥΜΑΣ » αὐτοκρηγύχθῃ ἔργον τῶν δημοτικιστῶν, ἀφοῦ ἐκέρυξε αὐτὸ πρῶτα δάσκαλον τὸν κ. Ψυχάρη ».

Ἀνάγκη νὰπολογηθῇ δὲν ὑπάρχει νὰ φωτίσουμε μοναχὰ θέλουμε. ὅχι βέβαια τὴν « Ἀκρόπολιν » ποὺ ἔχει φῶς δικό της, καὶ νὰν τὸ χαίρειται, ἀλλὰ κείνους ποὺ μπορεῖ νὰ παρασυρῶνται ἀπὸ τῆς κούφιας ρητορείας. Ὁργανο τῶν δημοτικιστῶν δὲν αὐτοκρηγύχθῃ ὁ « Νουμᾶν », ἀλλὰ ἔργον μὲ τὴ δουλιὰ του, ἀπρὸς ἄλλα ὅπως ἔγινε ἀρχηγὸς τοῦ ἀγώνος ὁ Ψυχάρης, χωρὶς νῆκει ἀνάγκη νὰν τὸν κηρύξῃ δάσκαλον ὁ « Νουμᾶν » καὶ χωρὶς νὰ φοβῶται πὺς θὰ τὸν κουνήσει ἀπὸ τὴν τιμημένην θέσιν του ἡ « Ἀκρόπολις » μὴ δλο τὸ λυσσασμένο καὶ ἀδικο πόλεμον ποὺ τοῦ κάνει.

Ὁ Ψυχάρης ΔΟΥΛΕΥΕΙ. Κι ὅποιος δουλεύει δὲ φοβῶται κανέναν καὶ ὅποιος δουλεύει, ἀρχηγεῖ πάντα σὲ κείνους ποὺ ζοῦνε δουλεύοντας καὶ δὲν κομπρσκυλιάζουνε στοὺς Καρνεῖδες χαϊδεύοντας τὸν ἀραλὸν τοῦ καὶ τσιρίζοντας πὺς ὁ Ψυχάρης, μὲ τῆς ὑπερβολῆς (! ! ! ) τοῦ, τοὺς χαλάει τὸς ἀγῶνα ΤΟΥΣ—τὸν ἀγῶνα ὅλη τῆς τεμπιλίας.

Μάθαμε νὰ πειθαρχοῦμε καὶ μάθαμε νὰ μιλάμε ἔσκεπα. Ἐλκτωμάτα βερὰ καὶ τὰ δυό. Τί νὰ γίνῃ ; Μπορεῖ αὐτὰ νᾶναι καὶ τὰ κυριώτερα γνωρίσματα τοῦ Ψυχαρισμοῦ ἢ πειθαρχίᾳ καὶ ἢ εὐκρίνεια. Ἀ σκανταλίζεται μ' αὐτὴ ἡ « Ἀκρόπολις », νὰ μᾶς συμπαθῇ. Θὰ σκανταλιστεῖ ἄκουμα περισσότερο ὅμ' ἀκούσει πὺς ὁ Ψυχαρισμὸς μας δὲ μὲς μπορεῖ νὰ σεβόμεστε τὸν Ἰδαν (ἴσο καὶ δὲ συμφωνεῖ, γὰρ τὴν ὥρα βέβαια, σ' ὅλα μὲ τὸν Ψυχάρη), νὰ θαμάζουμε τὸν Περικλῆ Γιαννέπουλον γὰρ τὸ μοναδικὸν γαροχτήριον τοῦ Ἰδαν καὶ ἂν ἔβρισε ἀδιάντροπα καὶ ἀδικο τὸν Ψυχάρη στὸ « Νέον Πνεῦμα » του) καὶ νὰ τιμῶμε τὸν ποιητὴ τοῦ « Σχημαρῶν » (ἴσο καὶ ἡ μᾶς βεβαιώνει ἡ « Ἀκρόπολις » πὺς δὲν εἶναι Ψυχαριστῆς).

Ὁ Ψυχαρισμὸς, βλέπετε, δὲν ἐισθλύνει μόνο τὸ μυαλὸν

φῶς ἐκείνῳ σοῦ προμηνοῦσε τὴ μελλούμενη, τὴν παντοτινὴν τὴν ὑγείαν τοῦ κόσμου.

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ'.

### Ὁ ἐξοχώτατος

Ὁ χειμῶνας ἐκεῖνος στάθηκε δεινός, ἔσως μαλιστα δεινότερος ὕστερος ἀπὸ τὸ Φλεβάρη, γιατί καὶ μὲ τὴν ἀνοιχτὴν δὲν καλῆτερέφανε, πρὸς χειροτερέφανε τὰ πράγματα. Εἶδε κ' ἐπαθε ὁ Ἀντρέας ὅλα, μικρὰ ἢ μεγάλα, σημαντικὰ ἢ ἀσήμαντα, παίρνανε τὸ στραβὸ τὸ δρόμο, σὰ νὰ τὸ κάνανε ξεπίτῃδες, νὰ τὸν πεισματώσουνε. Ἀκολούθησανε καὶ κατὶ κωμικὰ ἢ τραγικοκωμικὰ, σὰν προτιμᾷς. Ὅταν κούρδιζε τὸ ρολόγι τοῦ ὁ Ἀντρέας μπροστὰ στὴ φωτογραφία τῆς Ὀλίας, ὅταν ἔδωνε καὶ στὸ σπασμένο τὸ ρολόγι ζωὴ, ὅταν ἐμνησκε, ποὺ νὰ πῆς, στὴν προσεφική του βυθισμένος, ἔκουγε κάποτες πλάγι ἕναν κρότον ποὺ τὸν τάραιζε καὶ τὸν δυσχεροῦσε. Ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴν τζιμινία ὅπου βρισκότανε ἡ κορνίζα, εἶχε παραθυρὸς ἕνα πέραςμα ποὺ χώριζε τὸν τοῖχον τοῦ ἐργαστηρίου ἀπὸ τὸν μπαζέ. Μὰ τὸ τζάμι θολωμένο τὸ μισσοκίπαζε κινῶντας μὴ ὥραία χαλκογραφία ποὺ παρᾶστανε τὴν Ἡδὴ ἀπὸ μὴ λαδοεικὸνα τοῦ θειοῦ

τῆς Ὀλίας, τοῦ περίφημου ζουγογράφου δὲν ἔβλεπε λοιπὸν ἀπὸ μέσα τί γινόντανε ὅσω, παρὰ ξεδιακρίνε, ἄμα ἐρχότανε κανεὶς, μοναχὰ σκιὲς ποὺ διαβλίνανε. Μὴ μακρὴν σκιαν, τὴ νύχτα, ἴσια τὴν ὥρα ποὺ στεκότανε ἔρριος ὁ Ἀντρέας, ἀκούμπισμένος μὲ τὸ ἓνα χέρι στὴν καρεγλίτσα τοῦ γραφείου κάπου κάπου, πῆγαινε κάτω κ' εἶπειτα γύριζε στὴν ἀβλή. Καὶ ξαναρχίζε. Ἡ σκιὰ ἐμοιάζε σὰ νὰ εἶχε καμιά δουλειὰ ποὺ δὲν τέλειωνε, ποὺ τὴν παρῆσανε μὲ σάχλα καὶ βαριομάρα συναμα λὲς καὶ ἀδελφὸς κάσσης, κουφίνης, πανέριος, κουτιὰ γεμάτα σκουπίδια, ξεσάρωματα, βρώμικα καὶ λάσπες. Ἀνυπόφορος σαματάς. Φρίκνιζε ὁ Ἀντρέας, καὶ τὴ στιγμὴν ποὺ δόξαζε ἡ καρδιά του τὴν ἀθανασία τῆς ἀγάπης, ὁ ξαφνα συλλογιζότανε τὸ χῶμα τὸ ὑγρὸ, τὸ ἄσπρον χῶμα καὶ τὸ κομμὶ τὸ ἀθρόπινον ποὺ λιώνει, σὰν τὸ σάπιο τὸ σκουπίδιο, στὰ σκοτία τῆς γῆς.

Τί ἔπρεπε ὡς τὸσο ; Τίποτις ποὺ νὰ τρομάξῃς. Ἀφ' οὗτο πέθανε ὁ Πέτρος κ' ἐφυγε ἡ Λουίζα, ἦρθε ἄλλο ἀντρώγονο σπῆτι, μὴ μαγείρισσα κ' ἑνας δούλος. Ὁ δούλος ἀφ' οὗτο, ὁ Γιάννης, εἶτανε εἶδος ὀντάριο κακομοίρικον, μίζερο, σὰ χαμένο. Τὰ μάτια του πάντα χαμηλωμένα καὶ ὅταν τὰ σήκωνε καποτες, παρακαλιάρικα καὶ ταπεινά, εἶχανε τὴν ἐκφρα-